

egyenesen az iskolákhoz csatlakoznak, minőkben pl. Harrow-On-The-Hills 500 tanulója van elhelyezve) e tekintetben nagy szerepük van az angol iskola-életben. Az angol iskola megszoktatja a tanulót, hogy tudjon lemondani, hogy kevéssel beérje, magát másoknak alárendelni tudja. Ezt érvényesíti a fagging-rendszerrel (ez abban áll, hogy a kisebb deákok egy ideig szolgálják a nagyobbakat), mely szerint még a legelső főúri család gyermeke is szolgáskodáson kezdi tanulmányait. Az angol iskolák gondosan nevelik az ifjú individualitását. Ha látják, hogy valamely tárgyban nem bír eredményt felmutatni, azt tovább nem faggatják, ott elnézők, engedékenyek; de annál többet kívánnak tőle azon tárgyból, melyben nyilvánvalók képességei. (Megegyezik-e ily eljárás — kérdezzük mi parenthesisben — az iskola hivatásával, melynek éppen nivellálni a feladata?) Kiváló vonása továbbá az angol nevelésrendszernek — constatatlja Erődi — az önállóságra, erkölcsi függetlenségre való szoktatás. A szellemi képzést erős testi neveléssel (melynek mindenféle játékok, criquet stb. és athleta-gyakorlatok is a főtényezői) teszik egészszé. «Mi magyarok — mondja Erődi értekezése végén — sokat, igen sokat tanulhatunk az angoloktól, a nélkül, hogy az ő intézményeiket akarnók a mi talajunkba átültetni, az ő eljárási módjukat akarnók utánozni. Azok ott tenyészhetnek csak jól az ő külön talajukban; de tanulhatunk tőlük nevelési irányelveket, melyeket a mi saját intézményeinkkel kell összhangba hozni, azokkal kell érvényesítenünk».

52 4. *Miért taníttassák a szülők gyermekeiket a gyorsírásra?* Írta Marhauser Imre. (Bouyhádi algymn.) Ez értekezés nagy buzgósággal érvel a gyorsírás fontossága mellett és gyakorlati hasznosságán felül is sok üdvös hatására rámutat. A szerző szerint neveli a gyermek figyelmét, emlékezetét, pontosságra szoktatja, a magyar nyelv használatát tudatosabbá teszi és végül írására általában javítólag hat. Kár, hogy az író a gyorsírás tanításának ügye iránt való nagy buzgósága némileg igazságtalanná teszi a többi rendkívüli tárgyak iránt, melyeket a gymnasiumban tanítani szoktak.

5. *A középiskolák önképző köreiből.* Írta Kende Ferencz. (Soproni állami főreáliskola.) E dolgozat arról tanúskodik, hogy írója gondos, kötelességtudó tanár, a ki minden tanító teendőjét, így az önképző-kör vezetését is avval a lelkiismeretességgel és komoly megfontoltsággal végzi, mely minden iskolai ténykedést, a legaprólékosabbat és látszólag legmellékesebbet is — fontosnak és pædagogiai elvek szerint intézendőnek tartja. Ha az ilyen tanár egyik-másik dolgára, úgynevezett vessző-paripájára nézve kellesténél többet fontoskodik, még ez sem oly nagy baj, mint az illető feladat kicsinylése vagy bizonyos nembánomság, mely iskoláinkban minden az obligatorius leczkék keretén kívül eső dologra nézve oly gyakran található. S így most sem vehetjük rossz néven Ken-